

Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Institutul de Cercetări filologice și interculturale

MD 2012, Chișinău, str. Vlaicu Pârcalab, 52
Tel.: + (3732) 20-59-26, Fax : + (3732) 22-00-28
icfi.ulim.md; e-mail: inst_cult2006@yahoo.fr

Francopolifonia 2014, ediția IX

**Interculturalitatea și pragmatica
prin prisma lingvisticii, literaturii, traducerii și comunicării**

Colocviu internațional

Chișinău, ULIM, 28-29 martie 2014

Apel la comunicări

Umanitatea în epoca mondializării se confruntă cu complexitatea marilor tribulații antagoniste, urmînd multiple strategii divergente, contradictorii și conflictuale. Similitudinile și diferențele culturale nu sunt simple efecte ale hazardului, ele reprezintă a priori rezultatele unui proces de adaptare a ființelor și comunităților pentru a se pune la adăpost de întîmplării și incertitudinii. Orice cultură este unică; pentru a se naște, a se menține și a se adapta, ea a trebuit să evolueze urmînd propria cale, originală, diferențiată, dar totodată integratoare.

Interculturalitatea, în aceste condiții, trebuie afirmată ca o regenerare a culturilor, sursă inepuizabilă a devenirii perpetue a culturilor care survine numai în baza culturilor deja stabilite, impunînd o stare de dialog și comuniune, de cunoaștere, profilînd o transdisciplinaritate prin excelență marcată de o inseparabilitate și o complementaritate, în același timp epistemică, etică și pragmatică.

Cunoașterea individualizatoare a *limbilor-culturi* este necesară, posibilă și instructivă, dar multiplele particularități culturale reliefează într-un mod pregnant aspectul lor de codare arbitrară și pragmatică, fapt ce contribuie la prejudicierea intercomprehensiunii între culturi.

Limbajul uman este creator de *semnificații-lumi* și această geneză se realizează prin diverse modalități, proprii numeroaselor limbi naturale. *Limba-cod* este matricea existențială a unui popor, în timp ce *vorbirea* constituie o descindere în universul zicerii, enunțării și a comunicării. Trăim într-o lume pe care o inventează cuvintele noastre. Instituț în baza unui cod, *limbajul* apare într-un mod esențial ca o *activitate uzuală, subiectivă, interlocutivă, interactivă, situatională și co(n)textuală*. Astfel, orice limbă se adeverește a fi traversată, accentuată de intenții comunicative; fiecare cuvânt dezvăluie profesia, genul, curentul, partidul, opera specifică, omul specific, generația, vârsta, ziua și ora, contextul și contextele în care el a trăit viața sa socială intensă. Limbajul se dovedește a fi nespuse de limitat când se reduce doar la partea vizibilă a codului. *Vorbirea*, ca instrument pragmatic, incarnată și contextualizată, devine agent polifonic grație căreia diversitatea inexprimabilă a Realității se manifestă în experiența social-umană. Anume în aceste condiții *limba* se adeverește a fi o unitate transcendențială asigurând eminentemente aceiași calitate genului uman.

Pragmatica, calificată odinioară, "sărmană rubedenie" a lingvisticii și/sau "ladă de gunoi" a lingvisticii se prezintă de acum vre-o zece ani drept știință în ofensivă generală, un domeniu în adevărată efervescentă și larg deschis. Ea s-a dezvoltat în contrapondere cu demersul saussurian, puternic ancorat pe conceptul de *limbă*. Pragmatica privilegiaza *vorbirea în act*, în *acțiune* și se interesează de discurs, dintr-o parte, pentru a studia fenomenele dependențelor contextuale proprii termenilor *indexicali*, dar și *referințele* determinate de parametrii co(n)textuali de enunțare și, din altă parte, de studiul teoriilor *inferențelor* stabilite din enunțurile lingvistice în baza cunostințelor noastre generale despre lume și a ipotezelor asupra intențiilor locutorilor.

Literatura, percepută ca *pragmatică*, consideră textele ca fiind de o activitate de comunicare ficțională, ritualizată în care discursul nu încetează să reafirme dreptul său la expresie. Această manifestare permite să desprindem mai facil în text un ansamblu complex și polifonic de interacțiuni, precum și relația subtilă care unește discursul literar de uzul ordinar al limbii. Creația literară nu poate disocia ceea ce ea legitimează prin însuși demersul său pentru că opera literară reprezintă un univers preocupat de referința la activitatea sa enunțiativă propunându-și *să informeze, să convingă, să cauzeze, să impună, să pună în funcție un schimb*. Textul cere de la cititor o muncă de cooperare susținută pentru a completa golurile celor ne-exprimate sau a celor rămase în suspans. A citi reprezintă, deci, o intervenție pragmatică : a deduce, a conjectura, a infera, pornind de la textul (codic și lingvistic), spre o cunoaștere implicită (inferențială și pragmatică), presupusă, subînțeleasă și actualizată de către cititor.

Traducerea se plasează pertinent și manifest în centrul comunicării *ostensiv-inferențiale* și se prezintă ca un proces prin excelență de reenunțare, de reexprimare și coproducere. Iată de ce traducerea este implicit un act pragmatic, cognitiv, de natură complexă care urmărește în de aproape intențiile enunțatorului, precum și principiul de pertinentă, recurghând la calculul interpretativ în contexte bine determinate, asigurând identitatea vorbirii prin diferența limbilor.

Didactica pragmatică ar trebui să-și asume obligația enunțiativă asupra relațiilor între coenunțatori pentru a putea profila o didactică care ar sprijini pe cei ce învață să *comunică*. Construcțiile și formele pragmatice, greu depistabile empiric sau inexistente, trebuie prezentate ca purtătoare de semne și indicii provenite din cod dar îndeosebi din interacțiune. Imperativul unei gramatici, unei lingvistici și a unei didactici a enunțului, a discursului, a interacțiunii pentru aplicare în activitatea didactică se manifestă pertinent.

Situându-se la confluența filosofiei limbajului, lingvisticii generale, noilor teorii ale comunicării și ale cogniției, precum și a analizei discursului și teoriei conversației, *pragmatica* traversează ansamblul științelor umaniste. Lipsită de autonomie, desemnând nu atât o teorie particulară, cât o simbioză, a mai multor curente cu o anumită congruență epistemologică, *pragmatica* se manifestă multiplu : *analitică* (Austin, Searle), *sociolingvistică* (Hymes, Gumperz), *textuală* (Adam), *psihosociologică* (Ghiglione), *integrată* (Ducrot și Anscombe), *cognitivă* (Sperber, Wilson). Complexitatea polimorfă și chestionarea epistemologică a pragmaticii *toto genere* ne invită să perseverăm în soluționarea a câtorva provocări majore : a) dimensiunea socială a oricărei interacțiuni ; b) autoconstrucția, (lipsa de modele codice preexistente) ; c) raportul (-urile) între limbă(-bi), coduri) și interacțiune (-iuni) ; d) dimensiunea cognitivă a mecanismelor vizate, proiectând în același timp două idei-forte : 1) fenomenele discursive împreună cu cele lingvistice se adevăresc a fi constitutive și configurative în generarea și structurarea *limbilor-culturi* ; 2) ”geniul antropologic” al limbilor ne invită să le apropiem unele de altele în scopul unei intercomprehențiuni mai bune între ființele umane.

Urmînd leit-motivul expus, invităm cercetătorii să propună contribuțiile lor pentru a putea proiecta noi deschideri lingvo-pragmatice și interculturale în vederea implementării unei interculturalități de perspectivă.

Următoarele arii de cercetare, centrate pe conceptele-cheie : *interculturalitate* și *pragmatică* vor constitui atelierele de dezbatere ale colocviului :

- interculturalitate și provocări pragmatice ;
- lingvistica limbii și pragmatika vorbirii: mize teoretice și practice ;
- dispozitivele pragmatice ale discursului ficțional și/sau ”vorbirea literară” pragmatică ;
- interculturalitatea și traductologia pragmatică ;
- didactica pragmatică ;
- mass-media și comunicarea în capcanele pragmaticii.

Limbi de comunicare: franceză, spaniolă, italiană, româna, engleză, germană, rusă.

Modalități de participare:

-participare *in praesentia* – 28/03/2014 : ședința plenară și ateliere;

-participare videoconferință – 29/03/2014

Calendar

- **Titlurile comunicărilor vor fi expediate pe adresa electronică: inst_cult2006@yahoo.fr până la data de **01 februarie 2014**.**
- **Rezumatele comunicărilor în limba în care vor fi prezentate (publicate în programul colocviului) sunt solicitate până la **01 martie 2014**.**
- **Textele *in extenso* vor fi acceptate până la **15 aprilie 2014**.** Instrucțiunile de tehnoredactare sunt disponibile pe site-ul ICFI : icfi.ulim.md
- **Textele inedite și reprezentative** vor fi publicate în volumul *La Francopolyphonie* (nr.9/2014) și vor fi disponibile pe suport hârtie și în versiune electronică.

Revista *La Francopolyphonie* (ISSN 1857-1883), specializată în filologie și culturologie, este clasată de către Academia de Științe a Moldovei la categoria B (revistă cu difuzare internațională). Ea este disponibilă pe site-ul <http://lafrancopolyphonie.blogspot.com>.

Taxa de participare :

30 € pentru participanți din străinătate (documente colocviu, publicație).

200 MDL pentru participanții din Republica Moldova (documente colocviu, publicație).

Posibilitate de cazare în hotelul universității la preț avantajos.

O **excursie**, în funcție de solicitările și din contul participanților, se propune la celebrele beciuri din Mileștii Mici / Cricova (<http://itravel.md/ro/turismul-in-moldova/vinurile-moldovei/beciurile-subterane-cricova.html>), oraș viniviticol subteran inclus în Cartea Recordurilor Guinness (aproximativ 50 €).

Comitetul organizatoric